

Ostvarena dobit, a love nema?!

Mirna Androćec, univ. spec. oec.

Prva ekonomska škola Zagreb

Stručni rad

Sažetak

Ljudi se često upuštaju u poduzetničke pothvate kako bi se bavili određenom djelatnošću. Te osobe nazivamo poduzetnicima, a cilj svakog poduzetnika je ostvariti dobit ili pozitivan financijski rezultat. Međutim, poduzetnici se često susreću s pojmovima koje nedovoljno razumiju kao što su prihodi, rashodi, kapital, dobit i sl. Nerijetko im njihovi knjigovođe na kraju poslovne godine kažu da su ostvarili dobit, no na računu nema vidljivog novaca. Tada slijedi pitanje: „Kako je to moguće?“

Ovaj članak će objasniti osnovne pojmove koje je potrebno znati i razlikovati kako bi se lakše „plivalo“ poduzetničkim vodama.

Ključne riječi: poduzetnici, prihodi, rashodi, dobit, gubitak, imovina, kapital

Uvod

Poduzetnici su osobe koje se upuštaju u poduzetničke pothvate i to najčešće iz tri razloga:

- kako bi se samozaposlili
- kako bi nastavili obiteljski posao
- kako bi pokretanjem poduzetničkog pothvata riješili neki problem s kojim su se susreli (npr. proizvodnja gluten free hrane zato što oni ili netko u njihovoj obitelji ili blizini ima problema s glutenom).

Sve ove aktivnosti su vrlo pohvalne i vrlo hrabre s obzirom na to da to nije uvijek jednostavno „plivati“ poduzetničkim vodama. Problem najčešće nastaje kad se poduzetnici susretnu s velikom količinom ekonomskih pojmova s kojima do tada nisu bili upoznati. Prihodi, rashodi, dobit, gubitak, kapital, troškovi?! A tek amortizacija?! Što je to?! U nastavku ćemo razjasniti nekoliko osnovnih ekonomskih pojmova za početnike koji prvi puta kreću „plivati“ poduzetničkim vodama.

Razrada

Poduzetnik u svoj poduzetnički pothvat ulaže kapital. Kapital je vrijednost koju poduzetnik ulaže da bi ostvario ekonomsku korist kroz povećanje vrijednosti uloženog kapitala. Kapital čini sva imovina poduzetnika kojom pokreće posao. Kapital može biti različitog oblika kao što je prikazano u Tablici 1.

Tablica 1 – Oblici kapitala

Oblik kapitala	Primjer
Financijska imovina	Novac, vrijednosni papiri, potraživanja
Materijalna imovina	Zgrade, strojevi, alati, oprema
Nematerijalna imovina	Patenti, licencije, koncesije

Imovina su sredstva koja se koriste u poslovanju tvrtke, mogu se izraziti u novcu, a služe kako bi se ostvarila buduća ekonomska korist.

Prema vijeku trajanja, odnosno prema brzini pretvaranja u novac, imovina se dijeli na kratkotrajnu i dugotrajnu imovinu.

Kratkotrajna (tekuća, obratna) imovina je ona imovina za koju se očekuje da će se u novčani oblik pretvoriti u roku kraćem od godinu dana, odnosno unutar jednoga proizvodnog ciklusa.

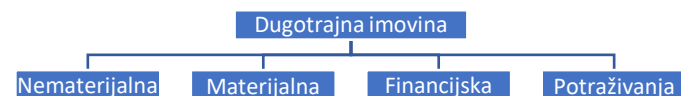
Grafikon 1 - Oblici kratkotrajne imovine

Zalihe sirovine i materijala, rezervnih dijelova, sitnog inventara, ambalaže, autoguma, poluproizvoda, gotovih proizvoda, trgovačke robe i slično su kratkotrajna materijalna imovina trgovačkog društva.

Kratkoročna potraživanja su imovina u obliku prava, a dospijevaju u roku kraćem od jedne godine (npr. potraživanja od kupaca, potraživanja od zaposlenika, od osiguravajućih društava, od države i sl.)

Kratkotrajnu financijsku imovinu čini plasman novca na rok kraći od jedne godine (npr. kupljeni vrijednosni papiri, oročeni polog u banci, dani zajmovi ili dani kredit i sl.)

Dugotrajna imovina (stalna ili fiksna) je imovina koja se postupno troši (amortizira) i zadržava svoj pojava oblik tijekom čitavoga korisnog vijeka uporabe. Koristi se dulje od godine dana i neće se utrošiti u jednom proizvodnom ciklusu.

Grafikon 2 - Oblici dugotrajne imovine

Nematerijalna imovina je nenovčana imovina bez fizičkih obilježja od koje se očekuju buduće ekonomske koristi. Javlja se u obliku prava (npr. licencija, koncesija, franšiza, goodwill, zaštitni znak i sl.)

Dugotrajna materijalna imovina je onaj dio dugotrajne imovine koji ima materijalni, opipljiv oblik, a traje dulje

od jedne godine, odnosno pretvara se u novac u razdoblju duljem od godinu dana.

Dugotrajna financijska imovina su ulaganja slobodnih novčanih sredstva na rok dulji od jedne godine u cilju zarade (npr. kamate, dividende i sl.).

Dugoročna potraživanja su potraživanja s dospijećem duljim od godinu dana (npr. potraživanja od prodaje robe na kredit s rokom duljim od godinu dana).

Obveze su dugovi tvrtke koji su nastali kao posljedica ranijih poslovnih događaja, a posljedica im je najčešće odljev novca. Obveze čiji je rok dospijeća do jedne godine nazivamo kratkoročne (npr. obveze prema dobavljačima), a one čiji je rok duži od jedne godine nazivamo dugoročne obveze (npr. obveze po kreditima i zajmovima).

Grafikon 3 - Prikaz odnosa imovine, kapitala i obveza

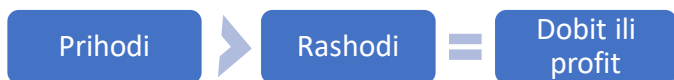
Prihodi su povećanja ekonomskih koristi u obliku priljeva novca ili povećanja imovine, ili smanjenja obveza koja za posljedicu imaju povećanje kapitala. Prihod je pozitivna komponenta financijskog uspjeha poslovnog subjekta.

Rashodi su smanjenja ekonomskih koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva sredstava ili stvaranja obveza, što za posljedicu ima smanjenje kapitala. Rashod je negativna komponenta financijskog uspjeha poslovnog subjekta.

Grafikon 4 - Prikaz financijskog rezultata

Ako su prihodi veći od rashoda, finansijski rezultat je dobit, profit, zarada trgovačkog društva.

Gubitak je negativni finansijski rezultat koji se javlja ako je društvo poslovanjem ostvarilo manje prihoda od rashoda.

Zaključak

Kapital što ga poduzetnik ulaže u poduzetnički pothvat može biti u obliku novca, prava ili stvari. Finansijski rezultat se računa na kraju poslovne godine te se svi poduzetnici nadaju da će to biti pozitivan finansijski rezultat, odnosno dobit. Dobit znači da je poduzetnik ostvario prihode veće od rashoda, odnosno da je povećao ekonomsku korist svog poduzetničkog pothvata.

Povećanje ekonomske koristi može biti u obliku priljeva novca ili povećanja imovine. Poduzetnici najčešće povećavaju ekonomske koristi nabavkom imovine kako bi lakše mogli obavljati svoju poduzetničku djelatnost te tako potroše novac koji su imali na računu u banci ili u blagajni. Stoga poduzetnik može ostvariti dobit, a da nema novca na računu u banci ili u blagajni.

Literatura

Bernik, J., Dorčić-Kereković, V., Đurđević, S., Tolušić, M., Viljetić, B., Vinković Kukolić, B., (2019) Poduzetništvo 1, udžbenik u prvom razredu srednje strukovne škole za zanimanje ekonomist/ekonomistica, Školska knjiga, Zagreb

Bratičević, D., Daničić, L., (2022) Osnove računovodstva, udžbenik računovodstva za prvi razred srednjih ekonomskih škola, Profil Klett, Zagreb